

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ВИТРАТ НА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Мішин Олександр Юрійович, кандидат економічних наук, доцент,
кафедра економічного аналізу,
E-mail: majmsvmaa@ukr.net

Мішина Світлана Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент,
кафедра управління персоналом та економіки праці
E-mail: svitlana.mishyna@hneu.net

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Кризові явища в економіці завжди спричиняють кризи платежів, брак коштів на фінансування виробництва, а тим більше на соціальний розвиток підприємства. З іншого боку, відмова від фінансування соціальних витрат може спричинити зниження лояльності персоналу до підприємства, незадоволеність працею, і як наслідок, падіння продуктивності праці та зниження рівня кадрової безпеки. В той же час, економічна доцільність будь-яких витрат, в тому числі і соціальних, є обов'язковим принципом їх здійснення. Прийняття обґрунтованого рішення щодо здійснення витрат на соціальний розвиток можливе лише за умови належного аналізу їх складу, динаміки та ефективності.

Сутність та склад соціальних витрат знайшли відображення в працях таких вчених, як: Кібанов А. Я., Литвиненко А.В., Пономаренко О.О., Бриль М.С., Пацула О. І., [1 – 3]. Подальшого дослідження потребують питання удосконалення аналізу соціальних витрат, результати якого є підґрунтям для прийняття ефективних кадрових рішень.

Метою даного дослідження є удосконалення аналітичного забезпечення оцінки витрат на соціальний розвиток підприємства.

Кібанов А.Я. [1] доволі детально розглядає склад витрат на соціальний розвиток підприємства. Як на нашу думку, доцільним є використання

запропонованого Кібановим А.Я. переліку соціальних витрат для аналізу їх структури і динаміки. В їх складі виділимо:

1. Витрати на формування та розвиток трудового потенціалу підприємства.
2. Витрати на користування соціальною інфраструктурою підприємства.
3. Витрати на дотримання умов праці та організації її охорони.
4. Витрати на матеріальні винагороди та пільги персоналу.
5. Витрати на соціальний захист персоналу.
6. Витрати на формування соціально-психологічного клімату в колективі.
7. Витрати на організацію відпочинку персоналу.

Аналіз витрат на соціальний розвиток підприємства, як на думку авторів, слід здійснювати поетапно:

оцінка структури і динаміки загальної суми витрат на соціальний розвиток підприємства;

факторний аналіз витрат на соціальний розвиток підприємства;

оцінка розподілу коштів на соціальний розвиток між окремими працівниками та їх категоріями.

Аналітичне забезпечення формують методики аналізу та форми аналітичних таблиць.

Для здійснення першого етапу аналізу доцільно використовувати аналітичну таблицю, наведену нижче (табл. 1)

Таблиця 1

Аналіз структури і динаміки витрат на соціальний розвиток підприємства

Напрями використання коштів на соціальний розвиток	Минулий рік		Звітний рік		Абсолютне відхилення	
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	в сумі, тис. грн	в структурі %
1	2	3	4	5	6	7

На другому етапі аналізу доцільно використовувати такі факторні моделі річних витрат на соціальний розвиток:

$$BCP = ЧП \times PB, \quad (1)$$

$$BCP = ЧП \times Д \times ДВ, \quad (2)$$

$$BCP = ВТП + ВСІ + ВУП + ВМ + ВСЗ + ВК + ВВ, \quad (3)$$

де ЧП – середньорічна чисельність персоналу;

PB – середньорічні витрати на соціальний розвиток в розрахунку на одного працівника;

Д – середня кількість днів, відпрацьованих одним працівником за рік;

ДВ – середньоденні витрати на соціальний розвиток в розрахунку на одного працівника;

ВТП – витрати на формування та розвиток трудового потенціалу підприємства;

ВСІ – витрати на користування соціальною інфраструктурою підприємства;

ВУП – витрати на дотримання умов праці та організації її охорони;

ВМ – витрати на матеріальні винагороди та пільги персоналу.

ВСЗ – витрати на соціальний захист персоналу;

ВК – витрати на формування соціально-психологічного клімату в колективі;

ВВ – витрати на організацію відпочинку персоналу.

Третій етап аналізу здійснюється за результатами праці персоналу. Аналіз витрат на соціальний розвиток в розрізі категорій персоналу здійснюється за формою табл. 2, а в розрізі відділів – в табл. 3.

Таблиця 2

Аналіз структури і динаміки витрат на соціальний розвиток

Напрями використання коштів	Керівники та службовці		Робітники		Всі категорії персоналу	
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	структура %
1. Витрати на формування і розвиток трудового потенціалу						
.....						

Аналіз структури і динаміки витрат на соціальний розвиток певного
відділу підприємства

Прізвище, посада працівника відділу	Минулий рік		Звітний рік		Абсолютне відхилення	
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	в сумі, тис. грн	в струк- турі %
1	2	3	4	5	6	7

Науковим результатом даного дослідження є удосконалення аналітичного забезпечення оцінки витрат на соціальний розвиток підприємства за рахунок уточнення етапів оцінки та переліку аналітичних процедур. Перспектива подальших наукових досліджень у даному напрямі полягає у використанні економіко-математичних методів в аналізі витрат на соціальний розвиток підприємства.

Література:

1. Литвиненко А.В. Механізм управління соціальним розвитком підприємства / А. В. Литвиненко, О. О. Пономаренко, М. С. Бріль // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики, 22-23 травня 2015р. – Х. : ВД “ІНЖЕК”. – 2015. – С. 399 – 403.
2. Пацула О. І. Соціальні витрати підприємства та їх класифікація / О.І. Пацула // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2006. – № 3. – С. 74 – 81.
3. Управление персоналом организации. Учебник / Под общ. ред. А. Я. Кибанова. – 3-е изд. доп. и перераб. – М.:ИНФРА-М, 2006. – 638 с.